

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. ит. 7 від «25» 05 2023 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ /
INNOVATIVE METHODS OF SOCIO-
HUMANITARIAN RESEARCH**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: В.В. ТОКАР, докт. екон. наук, професор кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки «27» березня 2023 р., протокол №28.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні вченої ради факультету інформаційних технологій 26 квітня 2023 р., протокол № 8.

Рецензенти: ГОРПИНИЧ О. В., канд. філософ. наук, доцент кафедри філософії, соціології та політології
ДЕСЯТКО А. М., PhD, доцент, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки
ВІНСЬКА О. Й., канд. екон. наук, доц., доцент кафедри європейської економіки і бізнесу ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

/

INNOVATIVE METHODS OF SOCIO-HUMANITARIAN RESEARCH

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Дисципліна «Інноваційні методи соціогуманітарних досліджень» є обов'язковою складовою циклу професійної підготовки студентів денної форми навчання освітнього ступеня «магістр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 054 «Соціологія» освітньої програми «Діджитал соціологія».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки магістрів ДТЕУ.

Програмою передбачено набуття студентами теоретичних знань із таких тем, як: Сутність соціогуманітарних досліджень. Етичний вимір соціогуманітарних досліджень. Першооснови дослідницького проекту. Кількісні методи соціогуманітарних досліджень. Якісні методи соціогуманітарних досліджень. Змішані методи соціогуманітарних досліджень. Мистецький дизайн соціогуманітарних досліджень. Дизайн партисипативного соціогуманітарного дослідження на рівні громади. Опитувальні соціогуманітарні дослідження. Двовимірні статистика з категоріальними змінними. Багатовимірний регресійний аналіз.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як обов'язкової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Інноваційні методи соціогуманітарних досліджень» є формування у студентів знань і практичних навичок специфіки інноваційних методів соціогуманітарних досліджень та їх застосування в професійній діяльності.

Завдання дисципліни: формування знань щодо інноваційних методів соціогуманітарних досліджень у теоретичному та прикладному аспектах.

Предметом вивчення дисципліни «Інноваційні методи соціогуманітарних досліджень» є теоретичні та практичні засади проведення соціогуманітарних досліджень на основі використання інноваційних методів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЯК ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання:

- поняття соціогуманітарних досліджень;
- сучасні підходи до класифікації соціогуманітарних досліджень;
- особливості кількісних і якісних методів дослідження;

вміння:

- критично аналізувати та розвивати сучасні методологічних підходи до соціогуманітарних досліджень;
- ідентифікувати основні фактори, які впливають на результативність досліджень;
- проводити порівняльний аналіз методів досліджень.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Інноваційні методи соціогуманітарних досліджень» як обов'язкова компонента освітніх програм забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

*Діджитал соціологія
(ОС магістр, ОП 2023 р.)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-11
ЗК02	Здатність працювати автономно	1-11
ЗК05	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт	4-11
ЗК06	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	4-11
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК03	Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію	1-11
СК04	Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень	4-11
СК06	Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями	1-2
СК9	Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні та технологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.	1-11
СК12	Здатність до використання	1-11

	<i>інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки</i>	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології	1-11
ПР04	Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.	4-11
ПР05	Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, <i>базах</i> даних та інших джерелах	3-11
ПР06	Вільно спілкуватися усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговорення професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.	1-3
П08	Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	4-11
П09	Планувати і виконувати наукові <i>та</i> прикладні дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.	1-11
ПР11	<i>Адаптуватися в умовах часткої зміни технологій професійної діяльності, прогнозувати кінцевий результат.</i>	1-11
П12	<i>Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</i>	

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність соціогуманітарних досліджень

Різні способи пізнання. Цілі соціальних досліджень. П'ять підходів до дослідження. Елементи дослідження. Філософські елементи. Практичні елементи. Короткий огляд методів дослідження.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [1-22]

Додатковий: 8-11.

Тема 2. Етичний вимір соціогуманітарних досліджень

Система цінностей. Рухи за соціальну справедливість. Етична практика. Дизайн/планування дослідження. Збір/генерація даних/створення контенту. Репрезентація та поширення. Рефлексія. Влада. Застосування рефлексії на практиці в рамках п'яти підходів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [23-53]

Додатковий: 8-11.

Тема 3. Першооснови дослідницького проєкту

Вибір теми. Огляд літератури. Формулювання мети дослідження, гіпотези та дослідницькі питання. Формулювання мети дослідження. Вимірювання та змінні. Гіпотези. Дослідницькі питання. Узагальнення. Вибірка. Імовірнісна вибірка. Цілеспрямована вибірка.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [54-86]

Додатковий: 8-11.

Тема 4. Кількісні методи соціогуманітарних досліджень

Структура дослідницької пропозиції. Основна вступна інформація. Назва. Анотація. Ключові слова. Досліджувана тема. Значущість та цінність. Теоретична перспектива. Формулювання мети дослідження. Дослідницькі питання або гіпотези. Огляд літератури. План дослідження. Дизайн і методи збору даних. Вибірка та суб'єкти дослідження. Популяція, вибірка та суб'єкти. Аналіз та оцінка даних. Інтерпретація та репрезентативність. Пілотні випробування (якщо застосовно).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [87-123]

Додатковий: 8-11.

Тема 5. Якісні методи соціогуманітарних досліджень

Структура дослідницької пропозиції. Основна вступна інформація. Назва. Анотація. Ключові слова. Тема. Досліджувана тема. Значущість та цінність (якісний вимір). Етична заява.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [124-163]

Додатковий: 8-11.

Тема 6. Змішані методи соціогуманітарних досліджень

Структура дослідницької пропозиції при використанні змішаних методів соціогуманітарних досліджень. Основна вступна інформація. Назва. Анотація. Ключові слова. Тема. Досліджувана тема. Формулювання мети дослідження. Дослідницькі питання та гіпотези (за необхідності). Філософське обґрунтування та теоретична перспектива. Огляд літератури. План дослідження. Дизайн і методи збору даних. Вибірка та учасники. Стратегії аналізу та інтерпретації даних. Репрезентативність.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [164-190]

Додатковий: 8-11.

Тема 7. Мистецький дизайн соціогуманітарних досліджень

Структура дослідницької пропозиції при використанні мистецького дизайну соціогуманітарних досліджень. Основна вступна інформація. Назва. Анотація. Ключові слова. Тема. Досліджувана тема. Формулювання мети дослідження. Дослідницькі питання та гіпотези (за необхідності). Філософське обґрунтування та теоретична перспектива. Огляд літератури. План дослідження. Дизайн і методи збору даних. Вибірка та учасники. Стратегії аналізу та інтерпретації даних. Репрезентативність.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 6 [191-223];

Додатковий: 8-11.

Тема 8. Дизайн партисипативного соціогуманітарного дослідження на рівні громади

Структура дослідницької пропозиції при партисипативному соціогуманітарному дослідженні на рівні громади. Основна вступна інформація. Назва. Анотація. Ключові слова. Тема. Досліджувана тема. Формулювання мети дослідження. Дослідницькі питання та гіпотези (за необхідності). Філософське обґрунтування та теоретична перспектива. Огляд літератури. План дослідження. Дизайн і методи збору даних. Вибірка та учасники. Стратегії аналізу та інтерпретації даних. Репрезентативність.

Список рекомендованих джерел:
Основний: 6 [224-254]
Додатковий: 8-11.

Тема 9. Опитувальні соціогуманітарні дослідження

Дизайн питання. Упорядкування питань. Кількість питань. Правильність постановки питань. Соціальна бажаність. Відкриті та закриті питання. Типи закритих запитань в опитуванні. Складання опитувальника.

Список рекомендованих джерел:
Основний: 7 [37-56]
Додатковий: 8-11.

Тема 10. Двовимірна статистика з категоріальними змінними

Двовимірна статистика з категоріальними змінними. Критерій для незалежних вибірок. F-тест або односторонній дисперсійний аналіз. Таблиця перехресної табуляції та критерій хі-квадрат.

Список рекомендованих джерел:
Основний: 7 [101-132]
Додатковий: 8-11.

Тема 11. Багатовимірний регресійний аналіз

Логіка багатовимірного регресійного аналізу. Функціональні форми незалежних змінних для включення в багатофакторну регресійну модель. Побудова багатофакторної регресійної моделі в SPSS. Звіт про результати множинного регресійного аналізу. Пошук найкращої моделі. Припущення класичної лінійної регресійної моделі або моделі найменших квадратів (МНК).

Список рекомендованих джерел:
Основний: 7 [163-174]
Додатковий: 8-11.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правова база

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Закон України «Про інноваційну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
3. Закон України «Про інформацію»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
5. Закон України «Про Національну програму інформатизації»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

Основний

6. Leavy P. Research design. Quantitative, qualitative, mixed methods, arts-based, and community-based participatory research approaches. The Guilford Press. A Division of Guilford Publications, Inc. 2017.
7. Stockemer D. Quantitative methods for the social sciences. A practical introduction with examples in SPSS and STATA. Springer International Publishing AG. 2019. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99118-4_1

Додатковий

8. Creswell J. W. Research design. Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. SAGE Publications, Inc. 2014
9. Johnson R. B., Christensen L. Educational research: quantitative, qualitative, and mixed approaches. Fifth Edition. SAGE Publications, Inc. 2014.
10. Methods that matter. Integrating mixed methods for more effective social science research. Edited by M. Cameron Hay, The University of Chicago Press. Chicago, London. 2016. DOI: 10.7208/chicago/9780226328836.001.0001.
11. Tracy J. S. Qualitative research methods. Collecting evidence, crafting analysis, communicating impact. John Wiley & Sons, Ltd, 2013.

Internet-ресурси

12. <http://www.ukrstat.gov.ua> – сайт Державного комітету статистики України.
13. <https://niss.gov.ua> – сайт Національного інституту стратегічних досліджень
14. <http://hdr.undp.org> – офіційний сайт Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй
15. <https://www.kmu.gov.ua/en/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina-eu/> – Sustainable Development Goals and Ukraine
16. <https://www.unicef.org/ukraine/en/reports/> – Sustainable Development Goals Ukraine 2020 Monitoring Report
17. <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/> – Sustainable Development Strategy for Ukraine by 2030